

Dosarul nr. 2ra – 1802/18

prima instanță: Judecătoria Drochia, sediul Central (jud.: L. Grădinari)
instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud.: S. Procopciuc, E. Grumeza, N. Chircu)

ÎNCHEIERE

5 septembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecători

Tatiana Vieru
Mariana Pitic
Nicolae Craiu

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Gherega Zinaida,
în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către
Gherega Zinaida împotriva lui Cozub Vasile, cu privire la înlăturarea obstacolelor în
folosirea imobilului,

împotriva deciziei din 8 mai 2018 a Curții de Apel Bălți, prin care s-a respins
apelul formulat de Gherega Zinaida și s-a menținut hotărârea din 7 decembrie 2017 a
Judecătoriei Drochia, sediul Central,

c o n s t a t ă :

La 29 iulie 2015, Gherega Zinaida a depus cerere de chemare în judecată
împotriva lui Cozub Vasile, cu privire la înlăturarea obstacolelor în folosirea
imobilului.

În motivarea acțiunii, reclamanta a indicat următoarele informații, ce vizează
circumstanțele de fapt.

Gherega Zinaida este proprietara imobilului și lotului aferent construcției
situată în satul Șuri, raionul Drochia, care se află în vecinătate cu pârâțul Cuzub
Vasile. În decurs de 4 ani, după ce pârâțul a instalat țevi de scurgere a apei și ardezie
plată lângă gard, apele curgătoare pătrund în gospodăria reclamantei în timp ce plouă.
Respectiv, au fost distruse legumele plantate.

Reclamanta a subliniat că pârâțul depune gunoi pe lotul aferent, care împreună
cu apele de scurgere pătrund în ograda ei. Totodată, acesta pune pe drumul public
materiale de construcție, ceea ce face imposibilă deplasarea acesteia și a membrilor
de familie cu vreo unitate de transport până la gospodăria ei.

La fel, potrivit cererii de chemare în judecată, reclamanta s-a adresat către pârât
cu o cerere de a soluționa problemele benevol, dar a primit refuz din partea acestuia,
fiind insultată.

În argumentarea încălcării dreptului de proprietate și dreptului de vecinătate,
reclamanta a invocat articolele 376 și 377 din Codul civil.

Gherega Zinaida a solicitat obligarea pârâtului Cozub Vasile să nu creeze impedimente în folosirea de către ea a imobilului și a lotul ei, și anume, de a nu îndrepta scurgerea apei în ograda sa, obligarea să nu depună gunoi, materiale de construcție pe drumul public ce duce spre gospodăria sa (f. d. 2).

În cadrul judecării cauzei, Cuzub Vasile a depus referință în întâmpinarea cererii de chemare în judecată, prin care a cerut respingerea acțiunii ca neîntemeiată și compensarea cheltuielilor de judecată în cuantum de 2 500 (f. d. 35 - 38).

Prin hotărârea din 7 decembrie 2017 a Judecătoriei Drochia, sediul Central, acțiunea formulată de Gherega Zinaida a fost respinsă integral ca neîntemeiată. La fel, instanța de judecată a statuat încasarea de la reclamantă în beneficiul lui Cuzub Vasile a cheltuielilor de judecată în sumă de 2 500 lei (f. d. 148, 158 – 161).

Împotriva acestui act judecătoresc, Gherega Zinaida a declarat apel în termenul legal (f. d. 176). La examinarea cauzei, intimatul nu s-a prezentat.

Curtea de Apel Bălți, prin decizia din 8 mai 2018, a respins apelul formulat de Gherega Zinaida și s-a menținut hotărârea din 7 decembrie 2017 a Judecătoriei Drochia, sediul Central (f. d. 191 – 195).

Cu privire la procesul de luare a acestei soluții, instanța de apel a constatat situația de fapt prezentată de reclamant în cererea de chemare în judecată. De asemenea, potrivit adeverinței nr. 666 din 13 mai 2016 eliberată de Primarul sat. Șuri, rnu Drochia pe numele lui Cuzub Vasile, drumul care duce spre gospodăria cet. Gherega Zinaida și cet. Robu Boris este public (f. d. 46).

În drept, instanța de apel a considerat relevante articolele 376 alin. (1), 377, 381 alin. (1 – 3), 383 din Codul civil.

Prin urmare, Colegiul judiciar a precizat că, prin curgere firească a apelor se au în vedere apele care rezultă din configurația locurilor, cum ar fi scurgerea apelor rezultate din ploi, din topirea zăpezii, din infiltrație, apele rezultate dintr-un izvor natural, adică curgerea apelor să nu fie rezultatul activității proprietarului terenului superior, în caz contrar se vor aplica prevederile art. 382. În acest sens, s-a reținut că din amplasarea topografică a sectoarelor de teren învecinate, terenul pârâtului este mai în deal decât cel al reclamantei, fiind firească scurgerea apelor ca urmare a ploilor puternice. De altfel, apelanta nu a demonstrat culpa intimatului în direcționarea cursului apei, or, s-a constatat cursul natural al acesteia, ce nu depinde de proprietarul terenului învecinat.

Față de pretenția cu privire la obligarea intimatului să nu depună gunoi, instanța de apel a susținut că acesta a fost sancționat contravențional pentru faptele descrise. Iar, potrivit informației eliberate de Primăria com. Șuri din 19 mai 2016, nu au fost stabilite deșeuri, ce ar periclita circulația pe drum (f. d. 64).

La 9 iulie 2018, Gherega Zinaida a declarat recurs împotriva deciziei din 8 mai 2018 a Curții de Apel Bălți, solicitând casarea acesteia și a hotărârii din 7 decembrie 2017 a primei instanței, cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii.

În motivarea ilegalității deciziei contestate, recurenta a afirmat că instanțele judecătorești nu au luat în considerare cerințele articolelor 376 alin. (1) și 377 din Codul civil, întrucât construcțiile intimatului au agravat situația terenului ei în timpul ploilor abundente. În acest sens, Gherega Zinaida a sugerat că a prezentat probe, care demonstrează temeinicia pretențiilor ei.

La 31 iulie 2018, în conformitate art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, Curtea Supremă de Justiție a comunicat cererea de recurs lui Cuzub Vasile, informând că referința se depune în termen de o lună de la data primirii scrisorii. În mod corespunzător, dacă referința nu este prezentată în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia (f. d. 206).

Intimatul nu a depus referință, prin care să-și exprime poziția cu privire la recursul declarat.

Examinând admisibilitatea recursului, fără prezența participanților la proces, în acord cu procedura specificată la articolul 440 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că cererea de recurs formulată de Gherega Zinaida este inadmisibilă, pentru motivele ce se succed.

În conformitate cu articolul 440 alin.(1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Instanța de judecată subliniază că un stat care dispune de instanțe de recurs are obligația să se asigure că justițiabilii săi se bucură de principiile unui proces echitabil prevăzute la articolul 6 parag. (1) din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale (a se vedea *Lebedinski vs Republica Moldova*, 16 septembrie 2015, parag. 32, *Sultan vs Republica Moldova*, 5 iunie 2018, parag. 24).

În aceste condiții, procedura de admisibilitate a cererii de recurs va fi efectuată și analizată prin prisma articolului sus - citat, care cuprinde, în mod particular, dreptul de acces la justiție și dreptul de a fi auzit.

Cu privire la primul aspect, instanța de recurs observă că dreptul de acces la un tribunal poate fi limitat, inclusiv în cazul admisibilității contestațiilor înaintate prin intermediul căilor de atac, pentru că prin însăși natura sa, recursul trebuie reglementat de către stat, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere. În acest sens, criteriile pentru autorizarea unei cereri introduse pe o cale de atac extraordinară pot fi mai stricte decât condițiile instituite pentru o cale de atac ordinară (a se vedea, *inter alia*, *Marc Brauer vs Germania*, 1 septembrie 2016, parag. 34; *Miessen vs Belgia*, 16 octombrie 2016, parag. 64; *Samardžić vs Croația*, 20 iulie 2017, parag. 28; *Zubac vs Croația (Marea Cameră)*, 5 aprilie 2018, parag. 82).

La început, judecătorul raportor a făcut un raport verbal în fața completului de judecată instituit în corespundere cu articolul 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă. Așadar, în conformitate cu articolul 433 lit. a¹), b), c) și d) din Codul de procedură civilă, instanța de judecată a verificat dacă actul judecătoresc poate fi atacat cu recurs, dacă cererea dedusă judecății este formulată de persoana îndreptățită, dacă aceasta nu a fost depusă în mod repetat și dacă a fost declarată în termen.

Prin urmare, obiectul prezentei cererii se referă la decizia din 8 mai 2018 a Curții de Apel Bălți, care intră în categoria de acte specificate în articolul 429 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

În baza cercetării materialelor cauzei, completul de judecată nu a identificat faptul că recursul a fost examinat anterior, fiind respectate, totodată, dispozițiile

articolului 430 din Codul de procedură civilă, cu privire la subiecții abilitați cu dreptul de a depune recurs.

În conformitate cu articolul 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul respectiv este de decădere și nu poate fi restabilit. Această limită temporală este esențială pentru a asigura buna administrare a justiției și, în special, principiul securității juridice (a se vedea Marc Brauer, *ibidem*, parag. 35; *Tence vs Slovenia*, 31 mai 2016, parag. 31).

La 2 iulie 2018, Curtea de Apel Bălți a expediat participanților la proces copia deciziei integrale din 8 mai 2018 (f. d. 196). Astfel, potrivit avizului de recepție, se atestă că Gherega Zinaida a primit copia de pe actul contestat la 8 iulie 2018. Recursul a fost înregistrat la grefa Curții Supreme de Justiție la 11 iulie 2018, fiind trimis prin intermediul serviciului poștal la 9 iulie 2018.

Prin urmare, completul de judecată constată că cererea de recurs a fost depusă în cadrul termenului prevăzut *supra*.

În continuare, completul de judecată a audiat raportul verbal al judecătorului raportor, cu privire la esența și temeiurile recursului, inclusiv dacă argumentele recurente referitoare la ilegalitatea deciziei atacate întrunesc criteriile formale din articolul 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Articolul 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă dictează regula principală, potrivit căreia, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

La acest capitol, alin. (2) și (3) din articolul 432 din Codul de procedură civilă prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat. Iar, alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au condus sau ar fi putut conduce la soluționarea greșită a pricinii, în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară sau în cazul în care erorile comise au condus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului. Mai mult, modul de prezentare și formulare a chestiunilor de drept a fost explicat în punctele 22 – 27 din Hotărârea explicativă nr. 5 din 11 noiembrie 2013 a Plenului Curții Supreme de Justiție (a se vedea similar *Trevisanato vs Italia*; 16 decembrie 2016, parag. 22 – 23, 36).

În mod corespunzător, instanța de recurs notează că reglementările referitoare la rigorile impuse de articolul 432 alin. (1) - (4) din Codul de procedură civilă sunt redactate suficient de clar și îndeplinesc criteriul de previzibilitate. Mai mult, scopul acestui articol este, atât de a proteja interesul recurente de a obține, după caz, casarea sau modificarea deciziei atacate, cât și de a păstra rolul Curții Supreme de Justiție de a se ocupa numai de probleme de o importanță semnificativă specificat în articolul 1 alin. (2) din Legea nr. 789-XIII din 26 martie 1996 (a se vedea *Zubac*, *ibidem*, parag. 83, 105 - 106).

În consecință, limitările impuse de articolul 432 alin. (2) – (4) din Codul de procedură civilă urmăresc un scop legitim, respectând în același timp cerințele

securității juridice și buneii administrării a justiției (a se vedea Benjamin Nersesyan vs Armenia, 19 ianuarie 2010, parag. 22; Marc Brauer, ibidem, parag. 35; Miessen, ibidem, parag. 67; Sturm vs Luxemburg, 27 iunie 2017, parag. 36; Zubac, ibidem, parag. 98). Persoanele vizate trebuie să se aștepte ca aceste reguli să fie aplicate (a se vedea Ronald Vermeulen vs Belgia, 17 iulie 2018, parag. 44).

Astfel, instanța de judecată conchide că judecarea recursului, exercitat conform rigorilor impuse de articolul 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, are caracter devolutiv numai pentru problemele de drept material și procedural. Curtea Supremă de Justiție verifică doar legalitatea deciziei, nu și temeinicia ei în fapt. În acest caz, instanța de recurs nu cercetează cum a fost reflectată realitatea obiectivă a faptelor determinate de instanțele ierarhic inferioare, cu excepția situației în care constatările pot fi considerate arbitrare sau vădit nerezonabile.

În speță, completul de judecată nu a identificat niciun indiciu care, la prima vedere, ar putea ridica probleme de drept sub aspect procedural.

Instanța de judecată observă că recurenta Gherega Zinaida a criticat decizia din 8 mai 2018 a Curții de Apel Bălți în baza articolului 432 alin. (2) lit. c) din Codul de procedură civilă. Totuși, în virtutea principiului *jura novit curia*, instanța de recurs are competența de a decide asupra caracterului juridic al argumentelor inserate în cererea de recurs, prin examinarea lor, în lumina temeiurilor articolului 432 alin. (2), (3), (4) din Codul de procedură civilă.

Din analiza minuțioasă a conținutului cererii de recurs în raport cu decizia contestată, reiese în mod cert că recurenta a reluat criticile formulate în faza procesuală anterioară și asupra cărora instanța de apel s-a pronunțat în mod detaliat. În special, pentru a motiva respingerea apelului avansat de Gherega Zinaida, Curtea de Apel Bălți s-a călăuzit de articolele 376 alin. (1), 377, 381 alin. (1 – 3), 383 din Codul civil. De asemenea, instanța de apel a dat o apreciere juridică înscrisurilor anexate la dosar. Totodată, instanțele ierarhic inferioare au determinat faptul că terenul intimatului este mai în deal decât cel al recurteii, fiind firească scurgerea apelor ca urmare a ploilor puternice. Așadar, recurenta nu a demonstrat circumstanța, potrivit căreia, instanța de apel a interpretat eronat articolele 381 alin. (1 – 3) din Codul civil.

În orice caz, completul Colegiului de control judiciar consideră că recurenta, asistată de avocatul ei, a formulat prezenta cerere după ce a beneficiat de o procedură contradictorie pe fond. De altfel, aceasta a avut posibilitatea să-și prezinte apărarea și de a fi audiat de o primă instanță și de o instanță de apel, care au fost competente de a examina toate chestiunile de fapt și de drept relevante litigiului (a se vedea *A. Menarini Diagnostics S.R.L. vs Italia*, 27 septembrie 2011, parag. 59; *Akaki Tchaghiashvili*, 2 septembrie 2014, parag. 34, *Samardžić*, ibidem, parag. 31, *Gohe și alții vs Franța*, parag. 41 - 43).

Pe baza celor prezentate, completul de judecată constată că încălcările invocate, exprimate sub forma unor enunțuri generale, fără a fi aprofundate, nu conțin exclusiv chestiuni de drept și nu permit încadrarea lor în temeiurile prevăzute la articolul 432 alin. (2), (3) sau (4) din Codul de procedură civilă. Deci, în mod evident, lipsește o formulare suficientă și adecvată în ceea ce privește chestiunea de drept pusă în discuție pentru a identifica esența cererii de recurs și ilegalitatea deciziei

contestate, impuse de articolul 437 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă (a se vedea, inter alia, Petrovic vs Luxemburg, 17 februarie 2011, parag. 31 – 33, Sturm, ibidem, parag. 32).

Considerațiile de mai sus sunt suficiente pentru a permite instanței de judecată de a reține existența temeiului prevăzut la articolul 433 lit. a) din Codul de procedură civilă. În atare condiții, conjunctura respectivă confirmă că marja de apreciere a instanței de recurs nu a fost disproporționată cu obiectivele securității raporturilor juridice și buneii administrări a justiției, după caz, s-a accentuat rolul instanței supreme de a interpreta uniform legea și de a soluționa litigiile apărute în cadrul aplicării legilor, în raport cu obiecțiile formulate în recurs. Deci, în opinia instanței, normele de drept nu au format un obstacol care să afecteze esența dreptului recurenței de acces la un tribunal.

Cât privește dreptul justițiabilului „de a fi auzit de o instanță”, garantat de articolul 6 parag. 1 din C.E.D.O., instanța notează că obligația de a motiva o hotărâre judecătorească poate varia în funcție de natura deciziei în cauză și de trăsăturile speciale ale procedurii în ordine de recurs (a se vedea, inter alia, Latourniere vs Franța, 10 decembrie 2002, parag. 2; Hansen vs Norvegia, 2 octombrie 2014, parag. 71 – 74). În concepția instanței europene, articolul 6 parag. (1) nu impune motivarea detaliată a deciziei unei instanțe de recurs care, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge un recurs ca fiind lipsit de șanse de succes (a se vedea, *mutatis mutandis*, Kukkonen vs Finlanda (nr. 2), 13 ianuarie 2009, parag. 24; Papaioannou vs Grecia, 2 iunie 2016, parag. 45; Baydar vs Olanda, 24 aprilie 2018, parag. 46; Guelfucci vs Franța, 3 iulie 2018, parag. 42 - 44). Aceste raționamente se transpun direct în cazul de față, de vreme ce esența și temeiurile din recursul dedus judecății, inclusiv și argumentele din el, nu sunt în stare să afecteze legalitatea deciziei atacate sau a procedurii în ansamblu.

Având în vedere circumstanțele care preced, completul de judecată decide în mod unanim că recursul declarat de către Gherega Zinaida nu ridică probleme de drept și nu poate fi acceptat spre examinare în fond, urmând a fi considerat inadmisibil.

În conformitate cu articolul 270, articolul 433 lit. a) și articolul 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de către Gherega Zinaida.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
Judecătorul

Tatiana Vieru

Judecători

Mariana Pitic

Nicolae Craiu